

Stichting
Pro Longo mai
Polanenstr. 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 020-68 20 610 / 06 28 45 17 62
giro 314983

Longo mai

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68, D-17159 Dargun – Tel. (0049) 39959 23 881

Le Montois, CH-2863 Underveller – Tel. (0041) 32 4265 971

Er wordt veel over biodiversiteit gepraat...

Afgelopen maart werd in het Noorse Spitsbergen een zogenaamde "Ark van Noach" voor alle gebruiksgewassen van de aarde geopend. Bijna alle media beschreven dit project enthousiast. Nauwelijks iemand stelde de vraag, hoe wij mensen dan de oorlogen en milieucatastrofes zullen overleven, waartegen onze groente-, fruit- en graansoorten in het eeuwige ijs beschermd moeten worden.

Wat steekt daar achter? Genenbanken zijn een uitvinding van plantenkwekers. Met behulp daarvan kunnen zij voor het kweken van nieuwe rassen op zo veel mogelijk variëteiten en karakteristieke terugrijpen. Aangezien de huidige zaaigoedconcerns hun handel over de hele wereld uitbreiden, is het in hun belang dat ze de diversiteit aan gebruiksgewassen tot hun beschikking hebben. Daarvoor werden de diepvrieskisten op Spitsbergen ingericht en handig als "Ark van Noach" aangeprezen, zodat landen van alle continenten kopieën van hun collecties vrijwillig afleveren. Spitsbergen wordt zo een enorme databank met de genetische informatie van alle gebruiksgewassen, zodat de zaaigoedindustrie en de gentechniekbranche deze ongelofelijke schat tot hun beschikking hebben. In mei werden in Bonn drie weken lang onderhandelingen gevoerd over het VN-verdrag over biologische diversiteit en bioveiligheid, dat door 190 landen werd onderschreven. De meeste landen beschouwen dit verdrag als een poging wereldwijd het uitsterven van soorten en het verlies van

de biologische diversiteit te stoppen. Zowel regeringen, industrie, wetenschappelijke instituten als sociale bewegingen gaan er prat op redder van de biodiversiteit te zijn. De agrarische, farmaceutische en cosmetische concerns spelen het spel mee, om zo de soortendiversiteit nog meer te privatiseren en in winst om te zetten. Boerenorganisaties uit de hele wereld kwamen naar Bonn om te protesteren en te eisen dat de rechten van de boeren niet ondermijnd worden door de grote agrochemische multinationals. Met *Via Campesina*, de wereldwijde organisatie van kleine boeren en landlozen, *A SEED Europe* uit Amsterdam (www.aseed.net) en het *Aktionsnetzwerk Globale Landwirtschaft* uit Duitsland deden we van Hof Ulenkrug mee aan diverse acties. Zo manifesteerden we bij het concern Bayer in Leverkusen, een van de grootste concerns die met haar agrochemie en patenten de biodiversiteit zeer bedreigt. Een andere ludieke actie was gericht op het probleem van de biobrandstoffen. Daarvoor werden twee benzinstations in het

centrum van Bonn kortstondig "bezet", om de gemotoriseerde weggebruikers erop te wijzen dat de grootschalige verbouw van biobrandstofgewassen een bedreiging vormt voor de voedselvoorziening - en dat ze in principe de keus hebben tussen een volle auto of een volle maag. Met het *Noodcomité voor het behoud van de tarwe-diversiteit zonder gentechniek* (zie laatste Nieuws uit Longo mai) stonden we drie dagen lang met een stand op de grote diversiteitmarkt op de Münsterplatz in Bonn. We hielden een demonstratie bij de Bond van Duitse Plantenkwekers, waarin de concerns Monsanto, Syngenta, Bayer en BASF vertegenwoordigd zijn. Terug op de Münsterplatz speelden we met de mensen van *Via Campesina* een "mystica" - een straattheater rondom de roof van de biodiversiteit door de biopiraten en de gevolgen daarvan. Daarna vond er een kleine ceremonie plaats, waarbij het *Noodcomité* en enkele leden van de Duitse groep *Campagne tegen biopiraterij* zaaigoedzakjes overhandigden aan mensen uit Chili, Korea, Brazilië, Costa Rica, Paraguay, Turkije en India. Ook werden lijsten overhandigd met de duizenden soorten en rassen uit deze landen, die in de Duitse genenbank van Gatersleben liggen. Zo kan een ieder weer naar wens oorspronkelijk zaaigoed uit hun land bij de genenbank aanvragen en thuis zaaien. Sinds de oproep van het *Internationale noodcomité* afgelopen herfst, konden we al vierhonderd oude graansoorten uit de genenbank in Gatersleben onderbrengen bij meer dan honderd tuinders, boeren en vrijwilligers. Ook dit jaar hebben we de genenbank om monsters verzocht uit de nog ingevroren reserves van de soorten, die tegelijkertijd met de proeven van gentechnisch veranderde tarwe werden gezaaid. In juni vinden meerdere regionale bijeenkomsten plaats in Duitsland en Zwitserland, om met alle houders na te gaan wat uit de kleine zaaigoedmonsters gegroeid is. We zullen het hebben over de betekenis van deze soorten en over alle details waarop gelet moet worden bij de verbouw. Hier in Ulenkrug hebben we een extra stuk tuin aangelegd, open voor publiek,

waar nu 80 verschillende graansoorten in groeien. Ook met onze eerste culturele manifestatie dit jaar, een zaaigoed- en plantenbeurs voor liefhebbers van land- en tuinbouw, hebben we onze omgang met de diversiteit duidelijk

werd een groot deel van de gentechnisch veranderde tarwe omgehakt door zes mensen, die daar openlijk voor uitkwamen. De genenbank heeft trouwens de proef niet afgebroken, maar alleen een verklaring uitgegeven, waarin wordt

In het kader van "Kultur im Kuhstall" vond op de Ulenkrug in april een zaaigoed- en plantenbeurs plaats.

gemaakt: Zaaigoed is geen handelswaar - niemand heeft het recht het te registreren, te verbieden of als zijn eigendom op te eisen. Vorig jaar vonden duizenden protesten plaats tegen de gentechniekproeven in Gatersleben en andere proefstations in Duitsland. Aangezien de protesten alleen deze proeven niet konden stoppen, vonden dit voorjaar meerdere veldbezettingen plaats. Enkele aanmeldingen voor veldproeven werden teruggetrokken. In Gatersleben

gemeld dat het onderzoek niet meer overeenkomt met de doelstelling van de proef. Het *Noodcomité* gaat in ieder geval door met haar initiatief en hoopt op veel steun, zo lang de genenbank niet publiekelijk verklaart dat er geen gentechniekproeven meer in de genenbank zullen plaatsvinden. De levende diversiteit van onze gebruiksgewassen is de enige basis voor de voedselzekerheid van mensen.

Jürgen Holzapfel

De eerste lente in Zeleniy Hay

Dit jaar is het voorjaar in Transkarpatië nogal laat, net als in de rest van Europa. Door de langdurige regen werden de landbouwwerkzaamheden ineens dubbel zo intens. Het was een wedstrijd tussen de regen enerzijds en het paard en de trekker om te ploegen anderzijds.

Voor ons is deze lente helemaal nieuw in Zeleniy Hay, de nieuwe boerderij van Longo mai in de Oekraïne. Een heel andere lente als alle andere die we hier al beleefd hebben, want we zijn helemaal in de agricultuur gedoken. Ik kies bewust dit woord omdat het twee dingen met elkaar verbindt: "agri" en "cultuur". Oreste en ik hebben gekozen voor de agrarische kant. Jürgen, Olga en hun vriendinnen uit Rivne meer de culturele kant. Zij organi-

seerden onder meer van 16 tot 18 mei in Nizjné Selsjtsjé een kindertheaterfestival met de naam "Ptakh" ("Vogel"). Op het programma stonden theatervoorstellingen, spelletjes en verschillende activiteiten voor de kinderen van ons dorp en de omgeving. Jürgen is met meerdere mensen uit Transkarpatië ook nog betrokken bij de situatie van de vluchtelingen en migranten in de Oekraïne. Veel vluchtelingen uit het Oosten, maar ook

Een bonte optocht trok door de buitenwijken van Leverkusen naar het hoofdkantoor van Bayer, één van de grootste agrochemische concerns in Europa.

uit Afrika, reizen de laatste maanden steeds meer via deze route. De opvang is ronduit beroerd, er is geen ondersteuning, geen rechtshulp en geen medische hulp georganiseerd. Nieuw is nu de coördinatie met mensen uit Duitsland, die zich al jaren met het thema van de Europese grenzen en de migratiebewegingen bezighouden. Doel is eerst

Zodoende is Jürgen heel wat onderweg. Terug naar Zeleniy Hay: afgelopen herfst hadden we al een begin gemaakt met de aanleg van een boomgaard. Dit voorjaar werden nog meer soorten appel-, kersen- en notenbomen geplant. De nieuwe stal, afgelopen herfst nog leeg, herbergt nu de eerste bewoners: 5 kippen, 40 kui-

vriendin uit Nizjné, "Cappuchino" is hier in pension. Ook een paar zwaluwen hebben zich hier gevestigd en bouwen hun nest onder het dak. Met de melk van

Sascha, de directeur van de school, controleert of de salami's goed rijpen

de geit willen we kaas maken. We zoeken nog naar goede recepten en Petro, onze vriend en kaasmaker uit het dorp, zal ons met het materiaal helpen. De drie varkens zullen tot volgend jaar februari hier rondlopen. Dan worden ze geslacht en tot ham, salami en andere worstsoorten verwerkt. Dankzij meerdere stages op Hof Stopar hebben we geleerd het varkensvlees te verwerken en worst te maken. Afgelopen winter konden we met de varkens van onze vrienden uit het dorp meer dan 400 salami's maken. We willen nog verschillende recepten uitproberen om de smaak te verbeteren en om een echt goed product onder de naam "Zeleniy Hay" te maken. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan, maar we zijn al op de goede weg. Behalve de dieren hebben

we in de nieuwe moestuin de plastic kas, die we van het oude huis hadden meegenomen, opgebouwd. Daarin groeien nu al tomaten, komkommers en sla. We hopen met deze tuin het hele jaar in onze behoefte aan groente te kunnen voldoen. De werkzaamheden aan

het nieuwe woonhuis gaan door met de bouw van een kamer en een kantoorruimte onder het dak. Aangezien onze groep min of meer onverwacht aan het groeien is, is de vraag naar woonruimte gestegen. Daarom hebben we besloten toch te proberen de oude ruïne uit hout en leem op het terrein weer op te bouwen. Een bevriende architect uit Oejgorod is nu met de plannen bezig. We hopen in de zomer van start te kunnen gaan met de leembouwwerkzaamheden. En daarna blijven alleen nog alle andere dingen over, die we graag doen en willen ontwikkelen met onze vrienden op een vruchtbaar terrein. "Longo mai" - dat het lang mag duren!

Yolana Molnar

Iedereen doet mee om de kilo's spek voor de productie van de salami te snijden

een regelmatige nieuwsbrief over de situatie aan de grenzen te maken, contacten in binnen- en buitenland te leggen en de eerste stappen te ondernemen om een sociaal-medische opvang op poten te zetten.

kens, 3 biggen, een geit om te melken en twee geitjes, waarvan "Kalinka" een cadeau is van onze vrienden van Hof Stopar in Karinthië. We hebben haar over de grens met de Oekraïne moeten smokkelen. Haar

Het ploegen van de tuin doen we, zoals vaak nog in de streek, met het paard

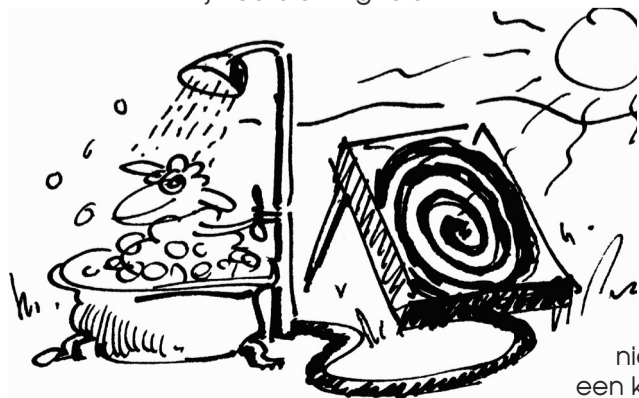
Provence

Collectieve zelfbouw

De zomer nadert. Hoogste tijd om de grotere renovatiewerkzaamheden op Grange neuve aan te kondigen. In de coöperatie in Limans, Zuid-Frankrijk, wordt de verwarmingstechniek vernieuwd en de isolatie van het hoofdbouw aangepakt.

In Grange neuve koken we voor 80 tot 120 mensen en dagelijks gebruiken we 1550 liter warm water. Deze zomer willen we zonnecollectoren voor de productie van warm water op het dak installeren. Zon genoeg in de Provence. Het idee de zonnecollectoren zelf in elkaar te zetten, beviel ons. Zo namen in december 2007 negen min of meer jonge mensen uit de verschillende Longo mai-coöperaties deel aan een cursus in het SEBASOL centrum (SELbst BAu SOLar) in Lausanne. Bij deze gelegenheid wil ik Pascal Cretton nog extra bedanken voor zijn bereidwilligheid

zijn ervaringen met ons te delen en voor al zijn goede adviezen voor de zelfbouw van zonne-installaties. Hij heeft ons niet alleen ingewijd in de geheimen van de solaire techniek, maar kon ook zijn eigen enthousiasme en plezier met ons delen. De op hout gestookte centrale verwarming in Grange neuve, die sinds 1985 het 450 m² grote gebouw verwarmt, is echt oud geworden en kan elk moment uitvallen. Daarom zullen we dit systeem vervangen door een houtvergasser van een jongere generatie met een grotere efficiëntie. Hij zal in de nieuw te bouwen verwarmingsruimte achter

Grange neuve worden geïnstalleerd in plaats van in de kelder. Deze wisseling maakt de toelevering van het brandhout gemakkelijker en biedt een betere brandveiligheid.

Gas zal in de nieuwe installatie alleen een kleine, aanvullende rol spelen. Het warme water

zal in de zomer hoofdzakelijk door zonne-energie en in de winter door hout worden geproduceerd. De drie verwarmingssystemen (zon, gas en hout) worden alle gekoppeld aan een groot warmwaterreservoir. Alle elementen moeten natuurlijk goed op elkaar worden afgestemd. We zullen dus minder gas hoeven te kopen, het stookhout wordt efficiënter gebruikt, het schoorsteengas wordt duidelijk door minder schadelijke stoffen belast en we reduceren onze CO₂-uitstoot.

De installatie van de zonnecollectoren bestaat uit twee collectorenvelden met 36 m² absorbeeroppervlakte onder 40 m² solair glas. In de Provence is zo'n oppervlakte genoeg om 68% van onze jaarlijkse behoefte aan warm water te produceren. Beide zonnecollectorenvelden worden in het dak gemonteerd. Bij deze gelegenheid wordt de dakstoel vernieuwd. Hiervoor krijgen we steun van de mensen uit de coöperatie Treynas in Ardèche. Ze hebben veel

ervaring met het timmeren en met de bouw van dakstoelen. Zij zullen ook het kastanjehout voor de balken en het onderdak uit de Ardèche meebrengen. De oude isolatie uit glaswol zal worden vervangen

door een 24 cm dikke laag met een mengsel van hennep en kalk. Deze techniek is bijzonder stabiel en ook beter voor onze gezondheid.

Midden juni willen we met de werkzaamheden beginnen.

Voor het werk aan het dak zullen steigers op de binnenplaats worden opgebouwd om het oude dak door het nieuwe te vervangen. In juli willen we dan de collectoren bouwen, die de zonnestrallen in warmte omzetten. Deze bestaan uit dunne koperplaten, die aan een kant met een dunne laag van chroomoxide zwart worden gemaakt. Aan de achterkant worden de koperbuizen voor het water gesoldeerd. De twee montagetafels die hiervoor nodig zijn worden gebouwd in de opleidingswerkplaats van een sociale

inrichting die met SEBASOL samenwerkt. Al het gereedschap kunnen we na afloop van onze werkzaamheden aan andere coöperaties of vrienden ter beschikking stellen die soortgelijke solaire projecten zelf willen bouwen.

Om zoveel mogelijk belangstellenden bij de bouw te kunnen betrekken, willen we de zonnecollectoren tijdens de vier weekends in juli in de schaduw van Grange neuve in elkaar zetten. Dan is er ook tijd genoeg om over zonneprojecten elders te discussiëren. De montage van de collectoren is voor augustus gepland. Het speciale glas van de collectoren, de dakpannen en de dichtingen moeten zorgvuldig worden gemonteerd zodat er nergens een lek ontstaat. We zoeken nog naar een ervaren loodgieter... De hele installatie (zonnecollectoren, houtvergasser, warmwaterboiler, opvangen en afvoeren van het regenwater) willen we voor eind augustus af hebben.

Wie met dit project mee wil leren, ons wil helpen of ondersteunen, kan zich bij ons, de zelfbouwers, melden.

Klaus en Gérard

Syngenta maakt van slachtoffers de schuldigen

Op uitnodiging van Longo mai en het Europese Burgerforum kwamen Jonas Gomes de Queiroz van de Braziliaanse landlozenbeweging MST en Gisele Cassano van de vereniging voor juridisch advies "Terra de Direitos" naar Zwitserland naar aanleiding van de 17de april, de internationale dag der landlozen.

Doel van de uitnodiging was het openbaar maken - door deze twee ooggetuigen - van de minachting van de mensenrechten in Brazilië door de Zwitserse agro-multinationale Syngenta (zie het laatste nummer van het Nieuws uit Longo mai).

Ter herinnering een korte terugblik op de gebeurtenissen, die op het 120 ha grote terrein van Syngenta bij Santa Teresa do Oeste in de Braziliaanse deelstaat Paraná tot twee doden en vijf gewonden leidden. Op 21 oktober 2007 wilden 200 gezinnen het proefterrein voor een dag symbolisch bezetten om er bomen te planten. Daarmee wilden

ze protesten tegen Syngenta, die genetisch gemanipuleerde soja en maïs op de velden zaait, ondanks een gerechtelijk verbod. Het bedrijf is in maart 2006

door het provinciale bureau voor milieuzaken IBAMA tot een boete van 500 duizend dollar veroordeeld, omdat het de bufferzone van 10 km rondom het wereldberoemde natuurpark Iguaza, waarbinnen geen genetisch gemanipuleerde gewassen mogen worden verbouwd, niet had gerespecteerd. Syngenta ging hiertegen in hoger beroep en dat was het begin van een moeizame juridische strijd die nog steeds aan de gang is.

De symbolische bezetting van 21 oktober 2007 had een bitter, en voor twee mensen een dodelijk einde. Tegen de middag overvielen 40 bewapende mannen van de "veiligheidsdienst N.F. Segurança" die met Syngenta een contract hadden gesloten, het terrein en begonnen in het wilde weg te schieten. Meer dan 300 schoten werden afgevuurd. De MST-leider Keno, zijn echte naam was Valmir Mota, werd van dichtbij direct geëxecuteerd. Isabel Nascimento, die door de aanvallers voor een MST-leidster werd aanzien, werd gedwongen neer te knielen, anders zou ze worden neergeschoten. Een zogenaamde veiligheidsman schoot vervolgens de voor hem knie-

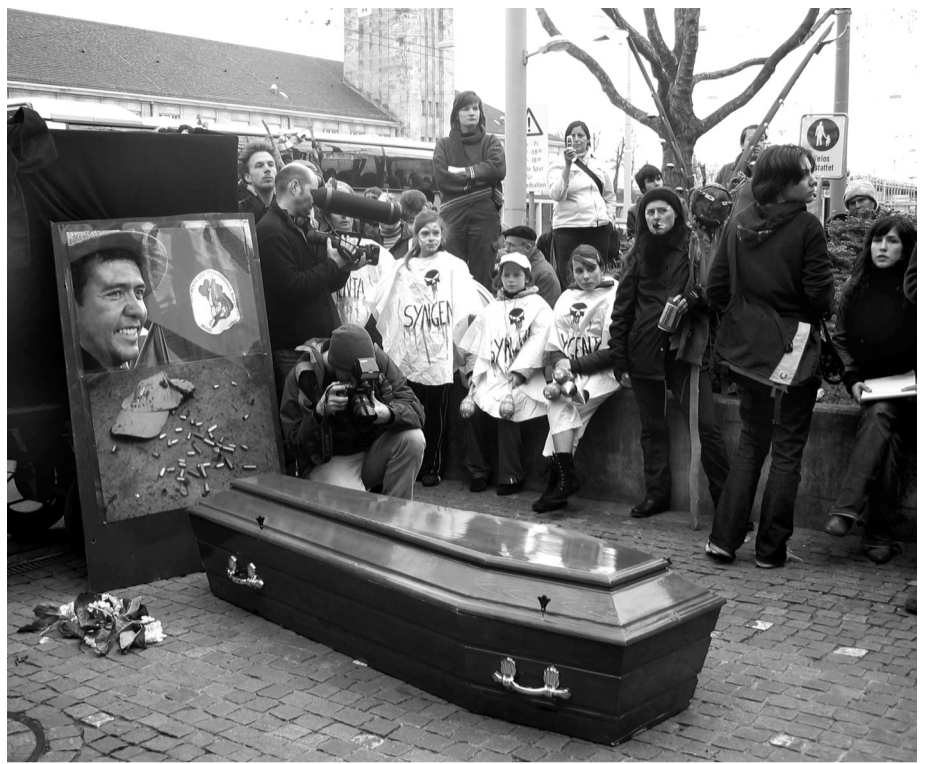
lende vrouw in het hoofd. Ze verloor een oog, de longen werden geraakt en de kogel bleef direct naast de ruggengraat steken, tot aan de dag van vandaag. Isabel is nu invalide, ze is aan een oog blind en aan een kant verlamd. Jonas Gomes, die op 17 april naar Bazel kwam, kreeg een schampschot in de buik, vier andere mensen raakten gewond. Maar ook iemand van de "N.F. Segurança" kwam om het leven. Het politiebericht meldde later, dat de MST-mensen niet bewapend waren en dat de man door "bevriende kogels", zoals dat in Brazilië genoemd wordt, werd gedood.

Toen het politieonderzoek begon, verschuilde Syngenta zich meteen achter het contract met de "N.F. Segurança". Daarin wordt de veiligheidsfirma verboden bij ontruimingsacties wapens te dragen, bij eventuele gewonden of zelfs doden draagt Syngenta geen enkele verantwoording. Zodoende moeten de advocaten van de slachtoffers de veiligheidsfirma aanklagen. Tien mannen worden nu onder andere wegens moord en illegaal wapenbezit aangeklaagd. De houding van de procureur-generaal is karrikaturaal: acht leden van de MST werden eveneens aangeklaagd "door de landbezetting bewust het risico te hebben genomen, verwond te raken". Zelfs Isabel, die alleen als invalide de executie is ontkomen, wordt aangeklaagd wegens "poging tot zelfmoord". Zo wordt geprobeerd de slachtoffers tot daders te maken. Het onderzoek is slepend, de volgende proceszitting is in januari 2009!

Ook al zal het Zwitserse agrochemieconcern in dit proces vermoedelijk niet schuldig worden bevonden, de omgang met de veiligheidsfirma N.F. is onverantwoord. In juli 2007, enkele maanden voor de zwarte 21ste oktober, had dezelfde firma de in de buurt gelegen MST-nederzetting "Olga

Benário" met een groep bewapende mannen overvallen, moorddreigingen geuit en hun wapens op een MST-vlag leeggeschoten. Syngenta stelde de mannen, die hiervoor werden aangeklaagd, een advocaat ter beschikking. In september onderzocht de politie het kantoor van N.F. en nam talrijke wapens in beslag. De lokale pers beschreef deze spectaculaire actie uitvoerig. De directeur vluchtte, zijn vrouw, die ook een leidende positie in het bedrijf innam, werd gearresteerd. Door het contract met dit bedrijf niet op te zeggen, heeft Syngenta zich onverantwoordelijk gedragen.

Dit alles was voor ons reden genoeg om de 17de april, de internationale dag der landlozen, ook dit jaar in Bazel te herdenken. Het lukte ons met talrijke organisaties en personen een protestactie bij het hoofdkantoor van de chemiemultinational te organiseren. Als voorproef vond op 16 april in het vakbondshuis in Bazel een informatieavond plaats, waaraan 100 mensen deelnamen. Gisele en Jonas vertelden over de situatie in Paraná. François Meienberg van de "Erklärung von Bern" informeerde de aanwezigen over de jarenlange campagne van zijn organisatie tegen het pesticide Paraquat van Syngenta. Tot slot zette Joseph Finantz van de "Confédération Paysanne" uit de Elzas uiteen welke invloed de agrochemie op de Europese landbouw heeft en welk verzet daartegen bestaat. Op 17 april verklaarden we de Claraplatz in het centrum van Bazel tot plaats van ontmoeting voor de dag der landlozen. Midden op de markt stond een grote joert, daaromheen stonden talrijke informatie- en verkoopstands van organisaties, die mee hadden gedaan bij de voorbereidingen voor deze dag (EvB, Villa Rosenau, Palestina-comité, E-Changer, Econnex-Genossenschaft en vele andere). Een speciaal voor deze dag gevormde groep voerde op de markt mime-spelen op: zwart geklede doodgravers met wit geverfde gezichten

Een dode op bezoek: de doodskist met het portret van de vermoorde landloze boer Valmir Mota voor het hoofdkantoor van Syngenta in Bazel

probeerden met theatrale middelen de voorbijgangers de gebeurtenissen in Brazilië voor te schilderen. Om 16 uur gingen 200 mensen met een dodenstoet op weg naar het hoofdkantoor van Syngenta. Een doodskist met een foto van de vermoorde Keno werd meegevoerd en voor het kantoor van de multinational neergezet. Het bedrijf, dat zich tot nog toe nog niet voor de gebeurtenissen bij de familieleden van de slachtoffers heeft verontschuldigd* wilde Jonas niet naar binnen laten: met mensen, die meedoen aan bezettingsacties wil men geen contact hebben. Nog een keer wordt het door een kogel geraakte slachtoffer tot dader bestempeld. Gisele had een dossier** voorbereid, dat ze aan een bestuurslid wilde geven. We hadden enkele dagen daarvoor deze wens telefonisch doorgegeven, maar Carsten Tilger, verantwoordelijk voor de communicatie, kwam nogal laat naar buiten. Zijn gezicht was stijf en zonder uitdrukking. Deze zogenaamde communicatiepersoon was niet in staat Jonas en Gisele, die meerdere duizenden kilometers hadden gereisd om naar Bazel te komen, "goeden dag" of "tot ziens" te zeggen. Hij luisterde ook niet meer naar Gisele, die de eisen voorlas, dat Syngenta

de verantwoordelijkheid voor de gebeurtenissen moet dragen, zich bij de familie van de slachtoffers moet verontschuldigen en definitief moet beloven op het terrein van Santa Teresa do Oeste geen gvo-proeven meer te doen. Bijzonder roerend was het gebaar van Jonas alle aanwezigen uit te nodigen een handvol rode aarde, die hij uit zijn land had meegebracht, over de doodskist te strooien. De gepensioneerde dominee Francesco Gmür en enkele als doden verklede jongeren bleven nog meerdere uren bij de doodskist en hielden een dodenwake. Hannes Reiser van Longo mai en Hans Schöppli van Solifonds hadden de actie gemodereerd en geleid.

Na de 17de april begeleidde ik Jonas en Gisele nog op een informatietournee. We bezochten en informeerden onder andere negen leden van de kantonale regering van Bazel, mensen van het Solifonds, Medico International, Amnesty International, E-Changer in Fribourg en het CETIM in Genève, de kabinetchef van de minister van buitenlandse zaken Calmy-Rey, een medewerkster van Jean Ziegler, de speciale gezant voor wereldvoeding bij de VN en de vice-president van de vereniging van kritische aandeelhouders "Actares". We hielden vier openbare informatieavonden en voerden meerdere uitvoerige gesprekken met journalisten. Gisele vloog 25 april terug naar Brazilië, Jonas kon nog tot 2 mei blijven en bezocht de Longo mai-coöperatie in Zuid-Frankrijk om ons beter te leren kennen.

Claude Braun

* De Zwitserse ambassadeur in Brazilië ontving de weduwe van Keno en verontschuldigde zich namens Zwitserland bij haar.

**Het dossier heet "The Case of Syngenta, Human Rights Violations in Brazil - 2008" en heeft 20 bladzijden. Het werd door Terra de Direitos, Via Campesina en MST geschreven en kan bij ons worden besteld.

Oog in oog met de multinational: de Braziliaanse delegatie probeert met de vertegenwoordiger van Syngenta over haar eisen aan het concern te praten. Van links naar rechts: J. Gomes, MST; G. Cassano, advocate; iemand van de bewakingsdienst; C. Tilger, communicatieverantwoordelijke van Syngenta; H. Reiser, Longo mai

Vrienden uit Italië stellen hun project voor:

In de heuvels van de Piëmont

Ca dj' Mat* is een coöperatief project dat zomer 2006 van start ging, in het kleine dorpje Roccaciglié in de provincie Cuneo, in het zuidelijke deel van de Italiaanse Piëmont. Ca dj' Mat draait om zelfbeheer op het land.

Het is een project voor het leven, zelfvoorzienend, met inzet van oude ambachten en oude landbouwmethoden. De tijd en de manier van leven die misschien ver weg liggen, maar zeker nog niet verloren zijn gegaan, willen we opnieuw ontdekken.

Ons project is gebaseerd op een duurzaam leven, op contact met de natuur, op leven en werken in gemeenschap, met gemeenschappelijk bezit. We willen vrije ruimtes scheppen in deze maatschappij, die zo verstikkend kan zijn. Daar willen we plezier bij hebben. Ca dj' Mat is een open en gastvrij project, dat met de tijd wil groeien tot een levensgemeenschap. Op dit moment bestaat Ca dj' Mat uit drie mensen die permanent op het project bezig zijn, met daaromheen een kring van een tiental vrienden. We willen ons enerzijds regionaal inzetten, terwijl we anderzijds ook in contact staan met andere projecten en mensen in Italië en daarbuiten die ongeveer

we de kudde langzaam uitbreiden en willen we een goede kaasmakerij bouwen.

In de toekomst moeten we kunnen voorzien in een groot deel van onze behoeften door een moestuin, het houden van kippen, konijnen en varkens en door de oogst en verwerking van in het wild groeiende planten en medicinale kruiden. Culturele activiteiten spelen eveneens een belangrijke rol voor ons. We zijn van plan workshops te organiseren, films te vertonen en boeken en teksten over alle mogelijke politieke en sociale thema's met elkaar te lezen en te bespreken. De gemeente Roccaciglié (waar we in een klein huisje wonen) telt ongeveer 100 inwoners, is gelegen in een gebied met hoge heuvels, met een rijke traditie aan wijnbouw waar paardenkracht werd ingezet en een kleinschalige veeteelt voor de zelfverzorging. In de jaren zestig en zeventig, toen de industrie zich sterk ontwikkelde in Noord-Italië, verlieten veel jonge men-

Het dorp Roccaciglié in de heuvels van de Piëmont

in onze streek, die in ieder geval nog in het geheugen van de mensen hier bestaat.

Geen enkele economische en sociale oplossing voor de streek zal kunnen bestaan zonder de lokale tradities te respecteren. Het is net zo belangrijk na te denken over een landbouw die het milieu niet schaadt en weinig mechanisatie nodig heeft. Geen oplossing kan duurzaam zijn zonder rekening te houden met de gemeenschappelijke

aspecten van de dorpscultuur en de op regionale productie en afzet gerichte landbouw.

Het feit dat ons dorp praktisch aan het uitsterven is, heeft voor ons positieve kanten. We werden hartelijk ontvangen en de samenwerking op technisch en menselijk niveau is voor alle partijen aangenaam. In dit kader zien we al onze dagelijkse bezigheden, met een zorg voor het milieu, met een redelijke dimensie, die aan onze behoeften en

krachten is aangepast, en in een plezierige samenwerking met de enkele overgebleven boeren uit het dorp. Zo proberen we een positieve invloed uit te oefenen op deze wereld, waarin we ons zonder vragen hebben begeven.

Als u ons wilt ontmoeten: Ca dj' Mat, Via Roma 104, 12060 Roccaciglié (CN), Italië.

Gaëlle

*Ca dj' Mat betekent in het dialect "het huis van de gekken"

Zomer 2007: Het houten geraamte voor de schaapskooi in Ca dj' Mat in bouw

hetzelfde denken als wij. Onze belangrijkste activiteit is het houden van melk-schapen en de productie van schapenkaas. Onze streek is hier erg geschikt voor en het is hier een traditie. Bovendien geeft dat ons een goede basis voor zelfvoorziening. De veertig ooiën zijn van het bedreigde ras "delle langhe" en we hoeden ze op de oude, traditionele wijze. Vorig jaar herfst konden we met hulp van een groep vrienden uit de Longo mai-coöperatie Grange neuve een stal van stobalen bouwen, die door een houten structuur bij elkaar worden gehouden. De komende jaren zullen

sen de streek. Het grootste deel van de overgebleven bevolking is nu gepensioneerd.

Het recept van de overheid om het gebied door het toerisme te doen herleven heeft hier niet veel succes gehad, wat maar weer aantoont dat dat niet dé oplossing kan zijn. Dit beleid van handel en toegevoegde geldstromen tendeert naar interne kolonisatie en is gebaseerd op het idee centra en periferieën te scheppen, steden waaruit gevlucht moet worden en het platteland dat ontvangen moet. Dat heeft allemaal erg weinig te maken met de agrarische realiteit

Beatriz Graf

Longo mai - opstand en utopie na '68

Maatschappijkritiek en zelfbeheer in de Europese coöperaties

Het boek over de coöperaties van Longo mai, dat in het Duits en het Frans al bestond, is nu, dankzij vele vrijwillige vertalers en vertaalsters, in het Nederlands verschenen! Het is geschreven "van binnenuit" door Beatriz Graf, die vrijwel vanaf het begin van Longo mai in de coöperatie leeft.

De eerste Longo mai-coöperatie werd gesticht in 1973, in de Haute Provence, door een groep van ongeveer 30 werkende jongeren en studenten uit Zwitserland en Oostenrijk, die daar een toekomst naar hun eigen idealen wilden opbouwen. In de jaren die volgden, kwamen daar nog vele coöperaties bij in Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk, Duitsland, Oekraïne en Costa Rica.

Beatriz Graf bezocht in 1973 in haar vakantie de eerste coöperatie (in Frankrijk) en is er sindsdien blijven "hangen". Dat maakt haar boek over ruim dertig jaar Longo mai zo interessant: ze was er immers zelf bij!

Ze beschrijft de oorsprong van het initiatief en de politieke context van de jaren zestig van de vorige eeuw, evenals de opkomst van de politieke studentenbewegingen Spartakus (Oostenrijk) en Hydra (Zwitserland). Uit deze kringen kwamen de initiatiefnemers van Longo mai voort.

Vervolgens gaat het over de opbouw van de eerste "pioniersnederzetting" in Frankrijk (Limans) en de opbouw van de verschillende coöperaties. Daarna volgt een hoofdstuk over de politieke campagnes en solidariteitsacties die in 1982 leidden tot de oprichting van het CEDRI, het Europese Comité ter Verdediging van Vluchtelingen en Migranten, en in 1989 - na de val van de Berlijnse muur - tot het Europese Burgerforum.

Er is een hoofdstuk over de praktische vormen van zelfvoorziening die in de coöperaties werden ontwikkeld, de organisatie van het dagelijkse leven, de vormen van gemeenschappelijkheid, de relaties tussen de verschillende coöperaties en over de rechtsvormen en collectief eigendom.

In het hoofdstuk media en cultuur is aandacht voor de talrijke pamfletten en publicaties die Longo mai produceerde, het eigen radiostation Radio Zinzine, en de eigen muziek- en theatergroep Comedia Mundi. Uit de recentere geschiedenis komen de verhalen over (het verzet tegen) de Europese landbouwpolitiek en het restrictieve vluchtelingenbeleid in Fort Europa en het zoeken naar nieuwe vormen van protest. Ook beschouwingen over de mogelijke tegenstellingen tussen individualisme en een collectief leven komen aan de beurt.

Het boek besluit met een uitgebreide chronologische opsomming van de vele acties, campagnes en manifestaties die door Longo mai werden ondernomen, een overzicht van de uitzendingen van het vrije radiostation Radio Zinzine, en een overzicht van de internationale congressen op de grote coöperatie in Limans. Het hele boek bevat mooie, historische, zwart/wit foto's. U kunt het boek bestellen bij de Stichting Pro Longo mai in Amsterdam voor 18 euro plus porto.

